
Vairagya Shatakam

वैराग्यशतकम्

Document Information

Text title : Vairagya Shatakam 2 by Appayya Dikshita

File name : vairAgyashatakam2.itx

Category : shiva, appayya-dIkShita, shataka

Location : doc_shiva

Author : Appayya Dixit

Latest update : March 13, 2022

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 13, 2022

sanskritdocuments.org

ವೈರಾಗ್ಯಶತಕಂ

(ಶ್ರೀಮದಪ್ಪಯ್ಯದೀಕ್ಷಿತವಿರಚಿತಂ)

.. ಶ್ರೀಃ ..

ಆಸ್ತೇ ಕಶ್ಚನ ಭಿಕ್ಷುಃ ಸಂಗೃಹ್ಣನ್ನವ್ಯಯಾನಿ ದಶ .
ನ ಮಮೇತ್ಯವ್ಯಯಯುಗಲಂ ಯಾಚಾಮಸ್ತಂ ಕಿಮಸ್ತನ್ಯತ್ .. 1..
ಧೀಸಚಿವಂ ಧೈರ್ಯಬಲಂ ಸಂಕಲ್ಪವಿರೋಧಿ ಶಾಂತಿಧನಂ .
ವಿಶ್ವತ್ರಯವಿಷಯಮಿದಂ ವೈರಾಗ್ಯಂ ನಾಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಂ .. 2..
ರಾಜ್ಜೋ ಬಿಭ್ಯತಿ ಲೋಕಾ ರಾಜಾನಃ ಪುನರಿತೋಽಪಿ ವೈರಿಭ್ಯಃ .
ಆ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಕೃತಾಂತಾದಕುತೋಭಯಮಸ್ಥ ಹಾರಾಜ್ಯಂ .. 3..
ಭಿಕ್ಷಾಪ್ರದಾ ಜನನ್ಯಃ ಪಿತರೋ ಗುರವಃ ಕುಮಾರಕಾಃ ಶಿಷ್ಯಾಃ .
ಏಕಾಂತರಮಣಹೇತುಃ ಶಾಂತಿದಯಿತಾ ವಿರಕ್ತಸ್ಯ .. 4..
ಕಿಮಪಿ ನ ಯೇ ಚೇಷ್ಟಂತೇ ಕಾರ್ಯಪ್ರತಿಕಾರ್ಯಯೋರ್ವಿರಹಾತ್ .
ಸಂತಸ್ತ ಏವ ಮುಕ್ತಾಃ ಸಂದೇಹೇ ಗೌತಮಃ ಸಾಕ್ಷೀ .. 5..
ಪತತು ನಭಃ ಸ್ಫುಟತು ಮಹೀ ಚಲಂತು ಗಿರಯೋ ಮಿಲಂತು ವಾರಿಧಯಃ .
ಅಧರೋತ್ತರಮಸ್ತು ಜಗತ್ಕಾ ಹಾನಿವೀತರಾಗಸ್ಯ .. 6..
ಕೇ ಚೋರಾಃ ಕೇ ಪಿಶುನಾಃ ಕೇ ರಿಪವಃ ಕೇ ಚ ದಾಯಾದಾಃ .
ಜಗದಖಿಲಂ ತಸ್ಯ ವಶೇ ಯಸ್ಯ ವಶೇ ಹತಮಿದಂ ಚೇತಃ .. 7..
ವಿಷಯಾ ಉಪತಿಷ್ಠಂತಾಂ ವಿಷಯೈರ್ವಾ ಸಮವಯಂತು ಕರಣಾನಿ .
ಆಂತರಮೇಕಂ ಕರಣಂ ಶಾಂತಂ ಯದಿ ಕಾ ತತಶ್ಚಿಂತಾ .. 8..
ಕಿಂ ವಿಷಯಾನ್ವರಿಹತುಂ ವಸ್ತವ್ಯಂ ಮೇರುಕಂದರೇಷ್ಟಬುದ್ಧಿಃ .
ನ ಹ್ಯಧ್ವಿರನಾಸಕ್ತುಂ ಪಾಂಸುಷು ರೋಹಂತಿ ಪದ್ಮಾನಿ .. 9..
ಅಜ್ಞಾನಮಿಹ ನಿದಾನಂ ಪ್ರಾಗ್ಭೂಪಂ ಜನನಮೇವ ಭವರೋಗೇ .
ಪರಿಪಾಕಃ ಸಂಸರಣಂ ಭೈಷಜ್ಯಂ ನೈಷ್ಠಿಕೇ ಶಾಂತಿಃ .. 10..
ಸ್ವೇನೈವ ಭುಕ್ತಮರ್ಥಂ ಸೂಕರಜಾತಿತ್ವರೋ ಮನುಷ್ಯ ಇವ .
ದೂರೇ ಜುಗುಪ್ಸಮಾನೋ ಧೀರೋ ವೈರಾಗ್ಯಮಾದ್ರಿಯತೇ .. 11..
ಶೈಶವಮಿವ ಕೌಮಾರೇ ತತ್ತರುಣಿಮ್ನೀವ ಸ ಇವ ವೃದ್ಧತ್ವೇ .
ನ ಸ್ವದತೇ ಧೀರಾಣಾಂ ಕಾಮಸ್ಯ ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ ಶಾಂತೌ .. 12..

ಶತಶಃ ಪರೀಕ್ಷ್ಯ ವಿಷಯಾನ್ನದ್ಯೋ ಜಹತಿ ಕಚಿತ್ತ್ವ ಚಿದ್ಧನ್ಯಾಃ .
 ಕಾಕಾ ಇವ ವಾಂತಾಶನಮನ್ಯೇ ತಾನೇವ ಸೇವಂತೇ .. 13..
 ಚರಮೌ ಮಾತಾಪಿತರೌ ಚರಮಾ ಗೃಹಿಣೀ ಸುತಾಶ್ಚರಮಾಃ .
 ಕರ್ತವ್ಯೇಽತಿಪ್ರೇಮಣಿ ಕಥಮಿಹ ಧೀರಾ ವಿರಜ್ಯಂತೇ .. 14..
 ತೃಣವದ್ಧಮಂತಿ ಚಪಲಾಃ ಸ್ತ್ರೀನಾಮನಿ ಚಂಡಮಾರುತೇ ಚಲಿತೇ .
 ಧರಣಿಧರಾ ಇವ ಸಂತಸ್ತತ್ರ ನ ಕಿಂಚಿತ್ತ್ವಕಂಪಂತೇ .. 15..
 ಕಾಮಿಜನಪರಮಭೋಗ್ಯೇ ಕಾಮಸುಖೇ ಧಾರಯಂತಿ ಬೀಭತ್ಸಂ .
 ಸಂತಃ ಶಮಸುಖರಸಿಕಾಃ ಸುಧಾಶನಾಃ ಸೂಕರಾನ್ ಇವ .. 16..
 ವಿಕ್ಷೇಪಮಾತ್ರಭಾಜೋ ವಿಕಾಸಕಾಷ್ಠಾಗತ ಜ್ಞಾನಾಃ .
 ಸ್ವಸ್ಯಾಪಿ ಚೇಷ್ಟಿತಾನಿ ಸ್ವಯಮೀಕ್ಷಂತೇ ಪರಸ್ಯೇವ .. 17..
 ಅಸ್ಥಾನೇಽಭಿನಿವಿಷ್ಟಾನ್ಮೂರ್ಖಾನಸ್ಥಾನ ಏವ ಸಂತುಷ್ಟಾನ್ .
 ಅನುವರ್ತಂತೇ ಧೀರಾಃ ಪಿತರ ಇವ ಕ್ರೀಡತೋ ಬಾಲಾನ್ .. 18..
 ಪುಷ್ಪತಿ ಪುರುಷೇ ಸಲಿಲೈರ್ಮುಷ್ಣತಿ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ಚ ತರವ ಇವ .
 ವರ್ತಂತೇ ಸಂತಃ ಸಮಮುಪಕರ್ತರಿ ಚಾಪಕರ್ತರಿ ಚ .. 19..
 ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವಿವೇಕಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಘಟಘಟತ್ವಯೋರಾಸ್ತೇ .
 ಸ ವಿವೇಕೋ ಯಃ ಶಾಂತಿಕೃದವಿವೇಕೋಽನ್ಯಃ ಸಮಸ್ತೋಽಪಿ ..
 ಅನಧಿಗತೇ ಕಾಮಸುಖೇ ಕಾಲೇನ ಯಥಾ ಪ್ರವರ್ತತೇ ತರುಣಃ .
 ಏವಂ ಬ್ರಹ್ಮಸುಖೇಽಪಿ ಪ್ರವರ್ತತೇ ಕೋಽಪಿ ಭಾಗ್ಯವಶಾತ್ .. 21..
 ಪುತ್ರಗುಣಾಃ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೇ ದಾರಗುಣಾಶ್ಚಾಧಿವೇದನಾವಸರೇ .
 ಭ್ರಾತೃಗುಣಾ ದಾಯವಿಧೌ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಾ ಮೋಕ್ಷ್ಯಮಾಣೇನ .. 22..
 ಕಾ ಮೇ ಗತಿರಿತಿ ಪೃಚ್ಛತಿ ಚರಮಶ್ವಾನೇಽಪಿ ಯಃ ಸ್ವಾರ್ಥಂ ..
 ತಸ್ಯ ಜನಸ್ಯಾಪಿ ಕೃತೇ ಪಾಪಾಃ ಪಾಪಾನಿ ಕುರ್ವಂತಿ .. 23..
 ಪಿತೃಭಿಃ ಕಲಹಾಯಂತೇ ಪುತ್ರಾನಧ್ಯಾಪಯಂತಿ ಪಿತೃಭಕ್ತಿಂ .
 ಪರದಾರಾನುಪಯಂತಃ ಪಠಂತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಾರೇಷು .. 24..
 ಶಾಂತಿರಲಭ್ಯಾದುಪರತಿರಪಾತ್ರಭಾವಃ ಪ್ರತಿಗ್ರಹನಿವೃತ್ತಿಃ .
 ಕ್ಷಾಂತಿದುರ್ಬಲತೇತಿ ಚ ನಿವೃತ್ತಿಧರ್ಮಾಃ ಕಲಾವೇತೇ .. 25..
 ನೀತಿಜ್ಞಾ ನಿಯತಿಜ್ಞಾ ವೇದಜ್ಞಾ ಅಪಿ ಭವಂತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾಃ .
 ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾ ಅಪಿ ಲಭ್ಯಾಃ ಸ್ವಾಜ್ಞಾನಜ್ಞಾನಿನೋ ವಿರಲಾಃ .. 26..
 ಕಲಿಕಲುಷೇ ಮನಸಿ ಸ್ವೇ ಕಥಮಿವ ಜಗದಾರ್ಜವಂ ಲಭತಾಂ .
 ಚಕ್ಷುದೋಷೇ ಜಾಗ್ರತಿ ಚಾಂದ್ರಂ ದ್ವಿತ್ವಂ ಕುತೋ ಯಾತು .. 27..
 ವಿಷಯಾನನುಕೂಲಯಿತುಂ ವಿಷಯಿಣಿ ಹೃದಯೇ ವಿಧೀಯತಾಂ ಯತ್ನಃ .
 ದೃಶಿ ದೇಯಮೌಷಧಂ ಕೋ ದೃಶ್ಯೇ ದತ್ತ್ವಾ ಕೃತಿ ಭವತಿ .. 28..

ದಾರಾಃ ಪುತ್ರೇಷು ರತಾಃ ಪುತ್ರಾಃ ಪಿತೃಧನಪರಿಗ್ರಹವ್ಯಗ್ರಾಃ .
 ರೋದನಶರಣಾ ಜನನೀ ಪರಲೋಕಗತಸ್ಯ ಕೋ ಬಂಧುಃ .. 29..
 ಪಶ್ಯಂತಿ ಮ್ರಿಯಮಾಣಾನೃದಿಷ್ಯತೋಽನುಮಿಮತೇ ಸ್ಮರಂತಿ ಮೃತಾನ್ ..
 ಕಥಯಂತಿ ಚೈವಮಸಕೃಚ್ಛೇಷ್ವಂತೇ ನಿತ್ಯವತ್ತು ಪರಂ .. 30..
 ಕಲಹಾಯಂತೇ ಮೂಢಾಃ ಕಃ ಪ್ರತಿಭೂಃ ಶ್ವಃ ಪ್ರಭಾತ ಇತಿ ..
 ತಸ್ಯಾಮೇವ ರಜನ್ಯಾಂ ಕಃ ಪ್ರತಿಭೂಃ ಸ್ವಸ್ಯ ಸತ್ತಾಯಾಂ .. 31..
 ಆಪ್ರಪದಮಾಶಿರಸ್ವದಮಂತಃ ಕಲಿಮಲಮಲೀಮಸೇ ವಪುಷಿ .
 ವಿಫಲಂ ಗಂಗಾಜಲಮಪಿ ಮದ್ಯಘಟೇ ದರ್ಭಮುಷ್ಟಿರಿವ .. 32..
 ದಂಡ್ಯಂ ಯತ್ನುಖಹೇತೋಃ ಪುಷ್ಣಂತಿ ಜನಾಃ ಕಥಂ ತದೇವ ವಪುಃ .
 ನ ಹಿ ಶರ್ಕರಾಭಿಲಾಷಿಭಿರಿಕ್ಷೋಃ ಕಾಂಡಾನಿ ಪೂಜ್ಯಂತೇ .. 33..
 ಕುಲ್ಯಾಃ ಕೃತಾ ವಿಶಾಲಾಃ ಕುಡ್ಯಾನ್ಯುಪಲೈನಿಬದ್ಧಾನಿ .
 ಕ್ರೀತಾ ಬಲಿನೋ ಮಹಿಷಾಃ ಕೃತಕೃತ್ಯಾಃ ಸ್ಮ ಇತಿ ಮನ್ಯಂತೇ .. 34..
 ಪ್ರಾಯೋ ಮುಹ್ಯತಿ ಚೇತಃ ಪ್ರಾಣಭೃತಃ ಪ್ರಾಣನಿರ್ಗಮಾವಸರೇ .
 ಪುಣ್ಯೇನ ಯದಿ ನ ಮುಹ್ಯತಿ ಪುತ್ರಾನೇವ ಸ್ಮರನ್ಮ್ರಿಯತೇ .. 35..
 ಶಮಯಿತುಮೌದರಮಗ್ನಿಂ ಸಂಸಾರೇ ಸಾಗರೇ ನಿಮಜ್ಜಂತಿ .
 ತುಹಿನವ್ಯಥಾನಿವೃತ್ತ್ಯೈ ನ ಹಿ ವೇಶ್ಮನಿ ಪಾವಕೋ ದೇಯಃ .. 36..
 ಅರ್ಥಾನಾಮಧಿಕಾನಾಂ ರಾಜ್ಞಾ ಚೋರೇಣ ವಾ ಧ್ರುವೋ ನಾಶಃ .
 ಅನ್ನೇ ಖಲ್ವತಿಭುಕ್ತೇ ವಮನಂ ವಾ ಸ್ಯಾದ್ವಿರೇಕೋ ವಾ .. 37..
 ಆಹೃತ್ಯ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಜನಯಂತ್ಯರ್ಥಾಃ ಸುಖಾಭಾಸಂ .
 ಅತ್ಯಂತಪರಿತ್ಯಕ್ತಾಃ ಪರಮಾನಂದಾಯ ಕಲ್ಪಂತೇ .. 38..
 ಪ್ರಣಮತಿ ಪರಿಸಾಂತ್ವಯತಿ ಪ್ರಲಪತಿ ಯಾಚತಿ ಪರಿಭ್ರಮತಿ .
 ಆವಿಷ್ಟ ಇವ ಪಿಶಾಚ್ಯಾ ಪುರುಷಸೃಷ್ಟಾವಶಂ ಯಾತಃ .. 39..
 ಜನನಾದೃಷ್ಟಾತ್ತಿತರೌ ಪುತ್ರಾ ಜಾಮಾತರೋ ವ್ಯಯಾದೃಷ್ಟಾತ್ .
 ಕಲಹಾದೃಷ್ಟಾಜ್ಞಾ ತಯ ಇತಿ ನಿರ್ಣೀತೇ ಕಿಮೇಷ್ಟವ್ಯಂ .. 40..
 ಸ್ವಪಿತುಃ ಪರಲೋಕಾಯ ಸ್ವಯಮನುದಿವಸಂ ಯದಾಚರತಿ .
 ಕ್ರಿಯತಾಮಿದಮುಪಮಾನಂ ಕಿಂ ನಾಲಂ ಪುತ್ರವೈರಾಗ್ಯೇ .. 41..
 ಅನನುಗತೇ ದಾರಿದ್ರ್ಯೇ ಕಿಮನುಗತಂ ಲಕ್ಷಣಂ ದೃಷ್ಟಂ .
 ಕಾಮಸ್ಯಾಪರಿಪೂರ್ತೌ ಕೃಪಣಂ ಜಗದಾ ಚತುರ್ವದನಾತ್ .. 42..
 ನ ಖಲು ಧನತ್ವಂ ಜಾತಿಯಸ್ಯ ಯದಿಷ್ಟಂ ತದೇವ ತಸ್ಯ ಧನಂ .
 ತತ್ತದಿವ ಪಾಮರಾಣಾಮಾಕಿಂಚನ್ಯಂ ಧನಂ ವಿದುಷಾಂ .. 43..
 ಸ್ವೀಕ್ರಿಯತೇ ಯದಿ ತೃಷ್ಣಾ ಸ್ವೀಕರ್ತವ್ಯಂ ಜಗತ್ಸಮಸ್ತಮಪಿ .
 ಸ್ವೀಕ್ರಿಯತೇ ಯದಿ ಶಾಂತಿಃ ಸ್ವಾತ್ಮಾಪಿ ಸ್ವಸ್ಯ ಭವತಿ ನ ವಾ .. 44..

ಯದ್ಧಾತಾರಂ ವಶಯತಿ ಯತ್ಪರಿಜನಮಸ್ಯ ಸಾಂತ್ವಯತಿ .
ಯದಪತ್ರಪತೇ ನಾಂತರ್ಭಾವೀ ಲಾಭಃ ಸ ಕಸ್ಯ ಸಮಃ .. 45..
ಪ್ರಾದೇಶಮಾತ್ರಮುದರಂ ಪರಿಪೂರಯಿತುಂ ಕಿಯಾನಯಂ ಯತ್ನಃ .
ಚುಲಕೇನಾಂಭಃ ಪಾತುಂ ಖನಿತವ್ಯಃ ಕಿಂ ತಡಾಗೋಽಪಿ .. 46..
ಯಾಮಾರ್ಥಮಸಂಸ್ಕಾರಾದ್ಯಾಮದ್ವಯಮನಶನಾಚ್ಚ ಸುವ್ಯಕ್ತೇ .
ಶಾರೀರೇ ಸೌಂದರ್ಯೇಽಭಿನಿವಿಶಂತೇ ಕಿಯನ್ಮೂಢಾಃ .. 47..
ವಂಧ್ಯೇತ್ಯಾಹುಸ್ತರುಣೀಂ ಜರತೀತಿ ಪರಿತ್ಯಜಂತಿ ಬಹುಪುತ್ರಾಂ .
ಅಪಿ ನಿಂದಂತ್ಯಲ್ಪಸುತಾಂ ಕಾ ಗೃಹಿಣೀ ಕಾಮಿನಾಂ ಹೃದ್ಯಾ .. 48..
ಯಾಂತಿ ಶುಚಮಕೃತದಾರಾ ದ್ವೇ ಭಾಯೇ ನೇತಿ ಕೃತದಾರಾಃ .
ತೇ ಪರದಾರಾ ನೇತಿ ಸ್ತ್ರೀಭಿಸ್ತುತಾನ್ ಪಶ್ಯಾಮಃ .. 49..
ಮದನಸ್ಯಾಜ್ಞಾಕರಣೇ ಮನ್ಯೇ ಜಗದಖಿಲಮೇಕರೂಪಮಿದಂ .
ತಿಯಂಚ ಇತಿ ನರಾ ಇತಿ ದೇವಾ ಇತ್ಯನ್ಯತೋ ಭೇದಃ .. 50..
ಶುಕ್ಲವಿಮೋಕಸ್ಥಾನಂ ಮಲಮೂತ್ರತ್ಯಾಗದೇಶವತ್ಕಿಮಪಿ .
ಸ್ತ್ರಿಯ ಇತಿ ವಿಧಿನಾ ವಿಹಿತಂ ಕಿಯದತ್ರ ಜನಾ ನಿಮಜ್ಜಂತಿ ..
ವೇದಾನಧೀತ್ಯ ವಿಧಿವನ್ನೀಮಾಂಸಿತ್ವಾ ತದರ್ಥಂ ಚ .
ದಾರಾಃ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಇತಿ ಕೇನೇದಂ ಪ್ರಹಸನಂ ಕಥಿತಂ .. 52..
ದುಃಖೇನೋಪಾರ್ಜ್ಯಂತೇ ಪಾಲ್ಯಂತೇ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಚ ಲಾಲ್ಯಂತೇ .
ವಾಮಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ವಿಮೂಢೇರುಪಭುಂಜಾನಾಃ ಸುಖಂ ದ್ವಿಗುಣಂ .. 53..
ಅಶ್ವೀತ ಪಿಬತ ಖಾದತ ಜಾಗೃತ ಸಂವಿಶತ ಚಲತ ತಿಷ್ಠತ ವಾ .
ಸಕೃದಪಿ ಚಿಂತಯತಾಂತಃ ಸಾವಧಿಕೋ ದೇಹಬಂಧ ಇತಿ .. 54..
ಕಿಂ ವಿಜಿತಯಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಕಿಂ ಕಾಂಚನಭೂಭೃತಾ ಕರಸ್ಥೇನ .
ಕಿಂ ದಿವ್ಯಾಭಿಃ ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ಮರ್ತವ್ಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಲಿಖಿತೇ .. 55..
ಜೀವತಿ ಕತಿಚಿನ್ನಿಮಿಷಾನ್ಕತಿಚಿತ್ತೇಷು ಶ್ರುತೀರಧೀತ ಇವ .
ತಾವತ್ಯೇವಾಕುಲಯತಿ ತಂತ್ರಾಣಿ ನವಾನಿ ಚಾತನುತೇ .. 56..
ಸ್ವಲ್ಪೋ ಜೀವನಕಾಲಃ ಸ್ವಲ್ಪಾ ಧೀಃ ಪರಿಚಯಃ ಸ್ವಲ್ಪಃ .
ತದಪಿ ತರೇಮ ಕಥಂಚಿಚ್ಛ್ರೂತಯೋ ಯದಿ ನೋಪಜಾಯಂತೇ .. 57..
ಕುತ ಆಗತಂ ನ ಜಾನೇ ಕ್ವ ನು ವಾ ಗಂತವ್ಯಮಿದಮಪಿ ನ ಜಾನೇ .
ಸಂಚರಸಿ ಕ್ಷೇದಾನೀಂ ಸಂಸಾರಪಥೇ ಮಹಾತಮಸಿ .. 58..
ತಮಸಾವೃತಾಶ್ಚರಂತಃ ಸವಿಧೇ ದೂರೇ ಚ ನಾವಯಂತ್ಯರ್ಥಾನ್ .
ಅವಯಂತಿ ತು ವಿಸ್ಪಷ್ಟಂ ತದಿತಿ ಶಿರಸ್ಯಭಿಹತೇ ಮೂಢಾಃ .. 59..
ನಿಮಿಷಂತ್ಯತ್ರ ತರುಣ್ಯಸ್ತತ್ರ ತರುಣ್ಯೋ ನ ನಿಮಿಷಂತಿ .
ಈದೃಕ್ಷೋ ಹಿ ವಿಶೇಷಃ ಸ್ವರ್ಗಃ ಸ್ವರ್ಗ ಇತಿ ಕಿಂ ತತ್ರ .. 60..

ಕೋಪೋ ಮೈತ್ರಾವರುಣೇಃ ಶಾಪೋ ವಾ ತಾರ್ಕಿಕಸ್ಯ ಮುನೇಃ .
 ಸಂಸ್ಕರ್ಮತೇ ಯದಿ ಸಕೃಚ್ಛ್ರೋರಪಿ ಮಾಸ್ತು ಶಕ್ತಪದಂ .. 61..
 ಗಚ್ಛತ್ವಮರಾವತ್ಯಾಂ ಗಚ್ಛತು ಚತುರಾನನಸ್ಯ ವಾ ನಗರೇ .
 ಪುನರಾಗಂತವ್ಯಂ ಯದಿ ಪುಂಸಾ ಕಿಂ ಸಾಧಿತಂ ಭವತಿ .. 62..
 ಭುಕ್ತಾ ಬಹವೋ ದಾರಾ ಲಬ್ಧಾಃ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಪೌತ್ರಾಶ್ಚ .
 ನೀತಂ ಶತಮಪ್ಯಾಯುಃ ಸತ್ಯಂ ವದ ಮರ್ತುಮಸ್ತಿ ಮನಃ .. 63..
 ವಿಶ್ಲೇಷಣಸ್ವಭಾವಾನ್ವಿಷಯಾನ್ವಶ್ಯನ್ನರೋತಿ ಕೋ ಮಮತಾಂ .
 ನಶ್ಯವಸ್ಥಾಪನ್ನಂ ಕಃ ಕ್ರೀಣೀತೇ ಧನೈರಶ್ಚಂ .. 64..
 ಅನ್ನಾಭಾವೇ ಮೃತ್ಯುಃ ಶಾಲಿಭಿರನ್ನಾನಿ ಶಾಲಯೋ ವೃಷ್ಟಯಾ .
 ವೃಷ್ಟಿಸ್ತಪಸೇತಿ ವದನ್ನಮೃತ್ಯವೇ ತತ್ತಪಶ್ಚರತು .. 65..
 ಕಿಂ ನ ನಿಗೃಹಂತಿ ಮನಃ ಕಿಂ ನ ಭಜಂತೇ ಜನಾಃ ಶಿವಂ ಶರಣಂ .
 ಅಭಿಸಂಧಿಭೇದಮಾತ್ರಾನೋಕ್ಷೋಪಾಯೇನ ಬದ್ಧಂತೇ .. 66..
 ಭೋಗಾಯ ಪಾಮರಾಣಾಂ ಯೋಗಾಯ ವಿವೇಕಿನಾಂ ಶರೀರಮಿದಂ .
 ಭೋಗಾಯ ಚ ಯೋಗಾಯ ಚ ನ ಕಲ್ಪತೇ ದುರ್ವಿದಗ್ಧಾನಾಂ .. 67..
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣಚಂಡಾಲಾ ಇತ್ಯಾಹ ಮನುರ್ಯನ್ಮಹಾಪಥಿಕಾನ್ .
 ಭವಮಾರ್ಗಮಹಾಪಥಿಕಾನಧಿಕೃತ್ಯೈವ ಪ್ರವೃತ್ತಂ ತತ್ .. 68..
 ಏಕದ್ವಾಃ ಕ್ಷಿತಿಪತಿಷು ದ್ವಿತ್ರಾ ದೇವೇಷು ಪಂಚಷಾ ದ್ರುಹಿಣೇ .
 ಏತಾವಂತೋ ಜಗತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದಾರ್ಣವಸ್ಯ ಕಣಾಃ .. 69..
 ಅಜ್ಞಾನೇನಾಪಿಹಿತೇ ವಿಜ್ಞಾನೇ ಕರ್ಮ ಕಿಂ ಕುರುತೇ .
 ವಿಕಲೇ ಚಕ್ಷುಷಿ ತಮಸಾ ವ್ಯಾದಾಯ ಮುಖಂ ಕಿಮೇಕ್ಷೇತ .. 70..
 ಅತಿಕಲುಷಮಾಶುನಶ್ಚರಮಾಪಾತಸ್ಪುರಣಮನಭಿಲಾಪಕರಂ .
 ಅಪಿ ಹೃಷ್ಯಂತಿ ಜನಾಃ ಕಥಮವಲಂಬ್ಯ ಜ್ಞಾನಖದ್ಯೋತಂ .. 71..
 ಪ್ರಯುತಂ ನಿಯುತಂ ವಾಪಿ ಪ್ರದಿಶಂತಿ ಪ್ರಾಕೃತಾಯ ಭೋಗಾಯ .
 ಕ್ರೀಣಂತಿ ನ ಬಿಲ್ವದಲೈಃ ಕೈವಲ್ಯಂ ಪಂಚಷೈರ್ಮೂಢಾಃ .. 72..
 ಯಾವತ್ಕಿಲ ಚೇಷ್ಟಂತೇ ತಾವತ್ಪಾಶೇನ ಬದ್ಧತೇ ಗ್ರಂಥಿಃ .
 ನಿಭೃತಂ ಯದಿ ವರ್ತಂತೇ ಕಾಲೇನ ಸ್ರಂಸತೇ ಪಾಶಃ .. 73..
 ಉಪರುಂಧಂತಿ ಶ್ವಾಸಾನ್ಮನಯೋ ನಾಶ್ನಂತಿ ನ ಪಿಬಂತಿ .
 ಸ್ತೂಯಂತೇ ಕಿಂ ಮುನಯಃ ಕಂಠೇ ಕುರ್ವಂತಿ ಕನಕಪಾಶಮಿಮೇ .. 74..
 ಕಾಮಂ ಜನಾಃ ಸ್ಮಯಂತೇ ಕೈಲಾಸವಿಲಾಸವರ್ಣನಾವಸರೇ .
 ಸಾಧನಕಥನಾವಸರೇ ಸಾಚೀಕುರ್ವಂತಿ ವಕ್ರಾಣಿ .. 75..
 ವಂಗಾಃ ಕಥಮಂಗಾಃ ಕಥಮಿತ್ಯನುಯುಂಕ್ತೇ ವೃಥಾ ದೇಶಾನ್ .
 ಕೀದೃಕ್ಯ ತಾಂತಪುರಮಿತಿ ಕೋಽಪಿ ನ ಜಿಜ್ಞಾಸತೇ ಲೋಕಃ .. 76..

ತ್ಯಕ್ತವ್ಯೋ ಮಮಕಾರಸ್ತ್ಯಕ್ತುಂ ಯದಿ ಶಕ್ಯತೇ ನಾನೌ .
 ಕರ್ತವ್ಯೋ ಮಮಕಾರಃ ಕಿಂ ತು ಸ ಸರ್ವತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯಃ .. 77..
 ಪುತ್ರಾ ಇತಿ ದಾರಾ ಇತಿ ಪೋಷ್ಯಾನ್ಮೂರ್ಖೋ ಬಹಿರ್ಜನಾನ್ಮೃತೇ .
 ಅಂಧೇ ತಮಸಿ ನಿಮಂಜನಾತ್ಮಾ ಪೋಷ್ಯ ಇತಿ ನಾವೈತಿ .. 78..
 ಯಂಚಿಂತಿತಮಧಿಗರ್ಭಂ ಯಂಚ ಚಿರಂ ಚಿಂತಿತಂ ನರಕೇ .
 ವಿಷಯಾನಿಲಸಂಸರ್ಗಾನ್ಮೃಜೇ ತತ್ಸರ್ವಮೇಕಪದೇ .. 79..
 ಬಾಹ್ಯಗತಾಗತಶೀಲಾ ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ಶ್ವಾಸಲಕ್ಷಣಾ ವೃತ್ತಿಃ .
 ಕರ್ಷತಿ ಮನಸೋ ವೃತ್ತಿಂ ಕುಲಟೀವ ಕುಲಸ್ತ್ರಿಯಂ ಮುಗ್ಧಾಂ .. 80..
 ಅತಿಗಂಭೀರಮನಾವಿಲಮಕ್ಷೋಭ್ಯಮದೃಷ್ಟಪಾರಮವಿಲಂಘಯಂ .
 ಅವಿರಲತರಂಗಸಂಕುಲಮೈಕ್ಷಿಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಸಾಗರಂ ಮಹತಾಂ .. 89..
 ಘೋರಂ ಭವಮಪಹಾತುಂ ಕತಿಚಿದಘೋರಂ ಭವಂ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ .
 ಸಂಸರಣಕಾತರಾಣಾಂ ಸಂಸರಣಂ ಶಾಂಭವೀ ಭಕ್ತಿಃ .. 82..
 ಪಾಶೋ ಯದಿ ಮೋಕ್ಷವ್ಯಃ ಪಶುಪತಿರೇವಾನುಸರ್ತವ್ಯಃ .
 ನ ಖಲು ವ್ಯತಿಮುಚ್ಯಂತೇ ಪಶವಃ ಪಾಶೇನ ಸಂಬದ್ಧಾಃ .. 83..
 ಅಲಮಲಮನುಭೂತಾಭಿರ್ಮಾತ್ರಭಿರಲಮಸ್ತು ಪಿತೃಭಿಶ್ಚ .
 ಭವಿತವ್ಯಂ ಯದಿ ನಿತ್ಯವದರ್ಧಂ ಮಾತುಃ ಪಿತುಶ್ಚಾಸ್ತು .. 84..
 ಧನ್ಯಾಸ್ತೇ ಬಹುದೇವಾಃ ಸ್ವಾಮಿನಿ ಯೇಷಾಂ ನ ದುರ್ಭಿಕ್ಷಂ .
 ಜಾತು ನ ಜಾನೀಮೋ ವಯಮೇಕಮಪಿ ಸ್ವಾಮಿನಂ ಪೂರ್ಣಂ .. 85..
 ಸಂತು ಬೃಹಂತೋ ದೇವಾಃ ಕಿಂ ತು ನ ತಾನ್ಮಂತುಮೀಹತೇ ಚೇತಃ .
 ಆಢ್ಯವದಾನ್ಯನ್ಯಾಯಾದಂತಕಜಿತಮೇವ ಚಿಂತಯತೇ .. 86..
 ನಿಧ್ಯಾಯಸಿ ವಿಷಯಸುಖಂ ನ ಧ್ಯಾಯಸಿ ವಿಷಮಮಸ್ಯ ಪರಿಪಾಕಂ .
 ಬಂಧುಂ ತಮೇವ ಚಿಂತಯ ಬಂಧುಂ ಮೋಕ್ಷುಂ ಚ ಯಃ ಕ್ಷಮತೇ .. 87..
 ಸದನಂ ಗುರೂಪಸದನಂ ಚರಣಂ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀಪುರಶ್ಚರಣಂ .
 ಧನಮಭಿಲಾಷನಿರೋಧನಮತ್ಯಾಶ್ರಮವರ್ತಿನಾಂ ಪುಂಸಾಂ .. 88..
 ಸ ವಿಧಿರ್ಯತ್ತೇ ವಿದಧತಿ ಸ ಪ್ರತಿಷೇಧೋ ಯತೋ ನಿವರ್ತಂತೇ .
 ಸೋಪನಿಷದ್ಬದ್ಭುವತೇ ಶೈವಾಶ್ರಮವರ್ತಿನೋ ಧೀರಾಃ .. 89..
 ಕೌ ಪಿತರೌ ಯೌ ಜಗತಾಂ ಕಃ ಸ್ವಾಮೀ ಯಃ ಪ್ರಪಂಚಮ್ಯ .
 ಪ್ರತ್ಯಸ್ತಮಿತೇ ಭೇದೇ ತತ್ಕಿಮಿದಂ ಕಿಮಿತಿ ಕಃ ಪ್ರಶ್ನಃ .. 90..
 ತ್ಯಜ ಸಂಸಾರಮಸಾರಂ ಭಜ ಶರಣಂ ಪಾರ್ವತೀರಮಣಂ .
 ವಿಶ್ವಸಿಹಿ ಶ್ರುತಿಶಿಖರಂ ವಿಶ್ವಮಿದಂ ತವ ನಿದೇಶಕರಂ .. 91..
 ಭವ್ಯಮಭವ್ಯಂ ವಾ ನಃ ಪ್ರಲಿಖತು ವೇಧಾಃ ಸುದುರ್ಮೇಧಾಃ .
 ಸವ್ಯಮಸವ್ಯಂ ವಾ ನಶ್ಚರಣಂ ಶರಣಂ ಮಹೇಶಸ್ಯ .. 92..

ವೇಧಾಃ ಕಥಂ ಹರಿಃ ಕಥಮಿತಿ ತು ಪ್ರಶ್ನೇ ವಯಂ ಮೂಕಾಃ .
ಶಿವಮೇಕಂ ಜಾನೀಮಸ್ತಸ್ಮಾದನ್ಯಂ ನ ಜಾನೀಮಃ .. 93..
ದಾರುಣಮಸಿಪತ್ರವನಂ ದಾರುಣತಮಮಂಧತಾಮಿಸ್ತಂ .
ಕಾ ವಾ ತತಃ ಕ್ಷತಿನಃ ಶೈವಾ ವಯಮಾ ಚತುರ್ವದನಾತ್ .. 94..
ಕೃತದೀಕ್ಷೋ ಘೋರಮಖೇ ಕುಲಕೂಟಸ್ಥೋ ಭರದ್ವಾಜಃ .
ವಿದ್ಯೇಶ್ವರೇಷು ಕಶ್ಚನ ಪಿತಾಮಹೋ ನ ಇತಿ ವಿಸ್ತಂಭಃ .. 95..
ಕಲಹಃ ಕದಾಪಿ ಮಾಸ್ತ್ವಿತಿ ಕಲಿತಶರೀರೈಕ್ಯಯೋಃ ಶಿವಯೋಃ .
ಅಹಮಸ್ಮ್ಯಹಮಸ್ಮೀತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕಲಹೋ ಮಮ ತ್ರಾಣೇ .. 96..
ನರಕಾಯಾಪಿ ನ ಭೋಗಾನ್ನರಾಧಮಾಯಾಪಿ ನಾನ್ಯಸುರಾನ್ .
ಮನ್ಯಂತೇ ಕತಿಚಿದಮೀ ಮಾಹೇಶ್ವರಮಾಶ್ರಿತಾ ಯೋಗಂ .. 97..
ಜ್ಞಾತುಂ ಹಾತುಂ ವಿಷಯಂ ಶ್ರೋತುಂ ಮಂತುಂ ಗ್ರಹೀತುಮಾತ್ಮಾನಂ .
ವತ್ಸಾ ಯದಿ ನ ಹಿ ಘಟತೇ ತತ್ಸಾಧಯತಾವಿಮುಕ್ತಾಯ .. 98..
ಸಾಂಖ್ಯಂ ಯೋಗೋ ನಿಯಮಾ ಭಕ್ತಿಃ ಕರ್ಮ ಪ್ರಪತ್ತಿರಿತಿ .
ಏಕತ್ರ ಸಕಲಮೇತತ್ಕೇವಲಮವಿಮುಕ್ತಮೇಕತ್ರ .. 99..
ಬದ್ಧಃ ಕಸ್ತೇ ವಕ್ಷ್ಯತಿ ಮುಕ್ತೋ ಮುಕ್ತಿಂ ನ ಜಾನಾತಿ .
ಯಾಸ್ಯಸಿ ಚೇದವಿಮುಕ್ತಂ ಜ್ಞಾಸ್ಯಸಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಸ್ಯ ಮುಖಾತ್ .. 100..
ನ ಗ್ರಹೀತಂ ಶ್ರುತಿಹೃದಯಂ ನ ಚ ನಿಗ್ರಹೀತಂ ಪರಿಪ್ಲವಂ ಹೃದಯಂ .
ಇಚ್ಛಾಮಿ ಚ ಧಾಮ ಪರಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಚ ವಿಶ್ವನಾಥಪುರಂ .. 101..
ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಪ್ಪಯ್ಯದೀಕ್ಷಿತವಿರಚಿತಂ ವೈರಾಗ್ಯಶತಕಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ ..

The shataka is composed by Shri Appayya Dikshita as noted in the reference 2 of Kavyamala. In some prints, it is considered a composition of Nilakantha Dikshita.

Proofread by Rajesh Thyagarajan

Vairagya Shatakam

pdf was typeset on March 13, 2022

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

